

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Марјановић, Предраг, Маја
Датум и место рођења	08.03.1983., Врање

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансијски менаџмент
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2002/2003.
Година завршетка	2007.
Просечна оцена	7,91

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	
Факултет	
Студијски програм	
Звање	
Година уписа	
Година завршетка	
Просечна оцена	
Научна област	
Наслов завршног рада	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансије и банкарство
Година уписа	2009.
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	9,73

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Ефикасност стабилизационих и развојних мера фискалне политике
Име и презиме ментора, звање	Проф. др Јадранка Ђуровић-Тодоровић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-010/20-015 од 04. 12. 2020.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	332
Број поглавља	4
Број слика (шема, графикона)	56
Број табела	21
Број прилога	0

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Marjanović, M., Đurović Todorović, J. (2024). Development Measures of Fiscal Policy in teh Republic of Serbia and the European Union - A Comparative Analysis, <i>Economic Themes</i> (2024) 62(2), 163-183. Фискална политика је углавном посматрана стабилizacionо, али њена флексибилност у савременим условима може деловати развојно на конкретну националну економију. Рад се бави развојним утицајем краткорочних и дугорочних развојних мера фискалне политике земаља ЕУ и Републике Србије. Посебна пажња је посвећена утицају фискалне политике на иновације и продуктивност, али и утицају на сам привредни раст и повећање друштвеног стандарда. Механизми којима фискална политика позитивно утиче на подстицање истраживања и развоја, подстицање иновативног предузетништва, подстицање државних инвестиција и прилив старих директних инвестиција, снажно утичу на повећање националне продуктивности, иновативности, конкурентности и у крајњој инстанци, на привредни развој.	M51
2	Marjanović, M., Đorđević, M. (2024). Efficiency of Fiscal Policy Stabilization Measures in European Union Countries, <i>Economic Themes</i> (2024) 62(3), 1-25. Не постоји општи консензус у вези са питањем ефикасности фискалне политике у стабилизовању економских токова. Макроекономска нестабилност може бити изазвана разноврсним шоковима. У раду се најпре говори о основним постулатима стабилизационе фискалне политике у савременим условима, као и о макроекономским сигнаlima када и како започети стабилизацију фискалном политиком. Истиче се и вечита дилема која се односи на деловање аутоматских стабилизатора наспрам дискреционих мера фискалне политике у стабилизационе сврхе. Суштина рада је анализа ефикасности стабилизационих мера фискалне политике у земљама Европске уније, конкретно ефекти јавних прихода и јавних расхода на производни јаз земаља Европске уније.	M51
3	<i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i>	

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидаткиња испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА ☒	НЕ ☐
--	---	------------------------------------

Кандидаткиња је положила све испите предвиђене наставним планом и програмом на докторским студијама на Економском факултету у Нишу, успешно одбранила два докторантска колоквијума презентујући резултате истраживања у вези са пријавом докторске дисертације, пријавила тему докторске дисертације за коју је добијена сагласност од стране Економског факултета и Универзитета у Нишу и објавила потребан број радова из научне области у оквиру које је урађена докторска дисертација.

Имајући у виду све претходно наведено, констатујемо да кандидаткиња Маја Марјановић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Економског факултета у Нишу и Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада - докторске дисертације Економског факултета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

У првом делу докторске дисертације под називом „**Фискална политика – теоријски осврт**“, истражује се развој различитих теоријских приступа фискалној политици. Овај преглед нуди теоријски оквир за разумевање како се фискална политика трансформисала и које су њене савремене улоге. У овом делу дисертације се анализирају различити типови фискалне политике, а посебна пажња се посвећује њеним инструментима и мерама. У овом делу се такође обрађују кључне функције фискалне политике, те како оне доприносе укупном економском здрављу. Додатно, фискални мултипликатор се истражује као кључни показатељ ефикасности фискалне политике. У дисертацији се експлицитно истиче потреба за координацијом фискалне и монетарне политике у циљу постизања економске стабилности. Објашњавају се синхронизоване и конфронтране позиције обе политике и њихов утицај на инфлацију, каматне стопе и привредни раст.

Други део који носи наслов „**Анализа стабилизационих мера фискалне политике**“, најпре расветљава историјски аспект коришћења стабилизационих мера фискалне политике, објашњава значај економске нестабилности и стабилизационих програме. У овом делу се елаборирају принципи стабилизационе фискалне политике, али и еволуција њене примене кроз различите економске кризе. Фокус је на начинима примене контрацикличних мера, укључујући аутоматске стабилизаторе и дискреционе мере, како би се ублажиле рецесије и економски падови. Анализирају се најпре фактори који воде ка економској нестабилности, а затим врсте стабилизационих програма и њихови ефекти на економску стабилност, као и њихова ефикасност у кризним ситуацијама. У овом делу, дисертација се бави и стабилизационим мерама примењеним у Европској унији. Истраживање се фокусира на европски економски опоравак и мере које су имплементирани у контексту кризе.

У трећем делу докторске дисертације под називом „**Анализа развојних мера фискалне политике**“, истражују се начини на које се фискална политика може користити за подстицање економског раста и иновација. Посебно је значајно како се развојне мере примењују у зависности од нивоа развоја земље, односно како се разликују мере у неразвијеним и развијеним економијама. Посебно се истиче улога фискалне политике у подстицању инвестиција и иновација. Истражује се како фискална политика подстиче јавне и стране директне инвестиције, као и утицај иновација на продуктивност. Анализа обухвата пореске подстицаје и друге мере које омогућавају економијама да постану конкурентније.

Четврти део докторске дисертације носи наслов „*Компарација примењених стабилизационих и развојних мера фискалне политике у Републици Србији и земљама Европске уније*“, најпре анализира фискалну политику Републике Србије у условима макроекономске нестабилности. Сагледава се искуство Републике Србије у применама стабилизационих мера током економске кризе и у прелазним периодима, са посебним фокусом на контрацикличним мерама, фискалној консолидацији и стратегијама привредног раста у контексту нестабилности. Надаље се анализирају развојни аспекти фискалне политике у Србији, укључујући подстицаје за инвестиције, иновације и регионални развој. На крају овог дела је представљена компаративна анализа ефикасности стабилизационих и развојних мера у Републици Србији и земљама ЕУ. Ова анализа омогућава увид у релативне успехе и пропусте у примени различитих мера, пружајући препоруке за оптимизацију фискалне политике у будућности.

У закључку је сумирано теоријско и емпиријско сагледавање дефинисаног предмета докторске дисертације.

Образложени су добијени резултати истраживања, као и одлуке везане за постављене хипотезе.

Литература обухвата списак свих релевантних извора који су коришћени у изради докторске дисертације (431).

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (*до 200 речи*)

Основни циљ постављен докторском дисертацијом, је у потпуности остварен. Дисертација је истраживала које су мере фискалне политике најефикасније у процесу стабилизације привреде, а које имају највећи развојни ефекат на националну економију. Осим поменутог основног циља, докторска дисертација је детаљно анализирала инструменте фискалне политике у условима макроекономске нестабилности, прецизно објаснила одређење макроекономске нестабилности, као и процес конципирања стабилизационог програма. Анализирани су ефекти стабилизационе и развојне фискалне политике у пракси земаља Европске уније и објашњен је значај стабилизационе и развојне фискалне политике и за неразвијене и за развијене економије.

Дисертација је идентификовала најзначајније инструменте и мере фискалне политике, којима се утиче на привредни развој неразвијених и развијених привреда.

Анализирани су, такође, ефекти стабилизационих и развојних мера фискалне политике у Републици Србији и земљама ЕУ.

Циљ истраживања да се, кроз квантитативну и квалитативну анализу, оцене ефекти фискалних мера у условима кризе и раста, али и да се идентификују кључни фактори који утичу на ефикасност ових мера је остварен. Посебна пажња посвећена је специфичним изазовима које постављају фискални стабилизатори и развојни инструменти, те могућностима за оптимизацију њиховог деловања у зависности од економских прилика.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (*до 200 речи*)

У неразвијеним економијама фискална политика се ретко фокусира на стабилизацију, дајући предност развојним циљевима. Аутоматски стабилизатори су централни за стабилизацију економије и њихов утицај је значајнији у развијеним земљама. Њихова партиципација у укупним ефектима стабилизације, се разликује међу земљама, а њихов утицај је различит између развијених економија и економија у развоју. Фискална стабилизација значајно смањује производни јаз у развијеним земљама, а ефекти су слабији у земљама у развоју. Увођење стабилизационих мера током рецесије довело је до бржег економског опоравка и позитивног утицаја на средњерочни раст БДП-а, посебно у ЕУ и Републици Србији током посткризног периода.

Развојна употреба инструмената фискалне политике утиче на раст инвестиција, запослености и продуктивности у националној економији, а самим тим и на укупан привредни развој и подизање животног стандарда. Државне инвестиције имају већи утицај на средњерочни и дугорочни раст БДП-а у односу на друге компоненте расхода.

Република Србија је у последњој деценији примењивала контрацикличне мере, посебно током глобалне економске кризе, са акцентом на смањење дефицита и повећање агрегатне тражње. Контрацикличност је подржана мерама као што су повећање јавних издатака и прогресивно опорезивање.

Фискална политика Републике Србије је углавном била усмерена на стабилизацију и смањење производног јаза током криза, што је у складу са контрацикличним карактером политике.

Оцена самосталности научног рада кандидата (*до 100 речи*)

Кандидаткиња је током процеса израде докторске дисертације показала висок степен самосталности и научни резултати у докторској дисертацији су резултат њеног самосталног научног рада. Кандидаткиња је самостално дефинисала структуру докторске дисертације, циљеве истраживања и опис предмета истраживања, као и истраживачке хипотезе. На основу систематизације теоријских сазнања и примене адекватног методолошког инструментаријума, кандидаткиња је самостално спровела истраживање и формулисала аргументоване, корисне и применљиве закључке. Након обављеног истраживања, кандидаткиња је јасно указала на постојећа ограничења као и правце будућих истраживања. У научно-истраживачком раду кандидаткиња је уважавала сугестије и коментаре ментора и чланова Комисије.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Докторска дисертација испуњава све формалне и суштинске услове. На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја дисертације, као и степена остварености постављених циљева и самосталности научног рада кандидата, Комисија констатује да је докторска дисертација одговарајућег квалитета и да је урађена у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу.

Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње **Маје Марјановић** под називом „*Ефикасност стабилизационих и развојних мера фискалне политике*“ и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије 8/18-01-008/24-043

Датум именовања Комисије 10. 12. 2024.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Марина Ђорђевић, редовни професор		председник
	Финансије, банкарство и осигурање	Економски факултет Универзитета у Нишу Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Др Јадранка Ђуровић-Тодоровић, редовни професор		ментор
	Финансије, банкарство и осигурање	Економски факултет Универзитета у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Др Иван Миленковић, редовни професор		члан
	Финансије и рачуноводство	Економски факултет Универзитета у Новом Саду	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

У Нишу, 25. 12. 2024.